

МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ – ПЛОВДИВ
ФАКУЛТЕТ „ОБЩЕСТВЕНО ЗДРАВЕ”

ЦЕНТЪР ЗА ДИСТАНЦИОННО ОБУЧЕНИЕ

КАТЕДРА „ОБЩЕСТВЕНОЗДРАВНИ НАУКИ”

ЛЕКЦИЯ № 2

ЗА ДИСТАНЦИОННА САМОПОДГОТОВКА ПО УЧЕБНА ДИСЦИПЛИНА
„ЗДРАВНО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО”

ЗА СТУДЕНТИ ОТ СПЕЦИАЛНОСТ „ОБЩЕСТВЕНО ЗДРАВЕ И
ЗДРАВЕН МЕНИДЖМЪНТ”

ТЕМА : ЗДРАВНА СЛУЖБА

РАЗРАБОТИЛ: ДОЦ. Д-Р ГЕНА ГРЪНЧАРОВА, Д.М.

Гр. Плевен

2017 год.

ЗДРАВНА СЛУЖБА

В някои случаи понятието “здравна система” неправилно се отъждествява със “здравна служба”, която представлява **специфичният компонент на здравната система**, който предлага медицински средства за решаване на здравните проблеми.

С понятието “**здравна служба**” се означава **системата от здравни заведения и здравни органи**, т.е. **всички видове здравни институции**, които дадена страна създава за обезпечаване на здравното обслужване на населението и управлението на здравните дейности.

Нейната **първа структурна част включва всички видове здравни заведения** (лечебни заведения за извънболнична и болнична помощ, центрове и др.), които изпълняват предимно производствени задачи по обслужването с медицинска помощ на различни групи от населението (болни и здрави лица).

Втората ѝ структурна част включва **здравните органи** (Министерство на здравеопазването, Регионалните здравни изайонни центрове по здравеопазване, общински здравни администрации), които са **организационно-управленчески звена**. **Здравната служба** може да се разглежда още и от гледна точка на системния подход като **система за получаване, преработване, съхраняване и изразходване на ресурси с оглед на превантивните дейности (промоция и профилактика на болестите), диагностиката, лечението и рехабилитацията**.

Ресурсната база на здравната служба включва **7 вида ресурси**:

- **човешки ресурси** - персонал с медицинско и немедицинско образование, работещ в здравни институции;
- **материално-технически и технологични средства и съоръжения**;
- **природни ресурси** (климат, минерални води, калонаходища и др.);
- **финансови ресурси**;
- **информационни ресурси** (научно-техническа и управленческа информация);
- **организационни ресурси** (организация - елементи и връзки на системата и правила за поведение);
- **предприемачески ресурси** (умения и знания за създаване на нови структури, дейности, методи, технологии и организации и др., свързани с риск).

Формирането на ресурсите в здравната служба става от **обществени и частни източници**. Влияние оказват асоциациите на здравните заведения и съсловните и синдикални обединения на персонала (асоциации, съюзи, камари, синдикати). Те ще имат все по-голяма роля при определяне на цените на медицинската помощ и разпределянето на паричните постъпления в здравните институции.

За да достигнат до потребителя, ресурсите постъпват в **здравните институции**, които биват: **с делим и с неделим ефект**.

Здравните институции с неделим ефект се отличават с това, че резултатите от тяхната дейност засягат цялата популация, т.е. те се простират общо върху цялото население, като всеки индивид от популацията получава частица от ефекта. Към този вид институции се отнасят: научни центрове и институти, учебни заведения за подготовка на медицински специалисти и усъвършенстване на персонала, факултети, колежи, институции за профилактика и промоция на здравето, службите на здравната администрация на различно равнище (органите на МЗ, на местното самоуправление, на здравните заведения).

Здравни институции с делим ефект са тези, при които резултатите от дейността им могат да се проследят върху отделните лица, на които е оказана съответна помощ. При тях популацията също получава определен ефект, но чрез индивида. Към тях се отнасят институциите, осъществяващи медицинска помощ в различните нейни форми и разновидности:

- * първична здравна помощ;
- * консултативно-диагностична и специализирана извънболнична помощ;
- * стационарна помощ (при остри и хронични състояния, грижи в домове за стари хора, в хосписи, в други стационарни звена);
- * санаториална помощ;
- * балнеологична помощ;
- * лекарствоснабдяване.

Според вида на собствеността здравните институции с делим ефект могат да бъдат:

- * **публични (обществени)**, които могат да бъдат **държавни и общински**;
- * **частни** (лична собственост, акционерни, кооперативни).

Преобразувани по определен начин посредством здравните технологии, ресурсите достигат до крайното звено на техния път - **потребителя**.

Върху развитието и функционирането на здравната служба оказват силно влияние Народното събрание, Правителството, Министерството на здравеопазването, общинските съвети, а също така и неправителствените организации (напр. Български Червен Кръст, различни граждански инициативи, организации на пациенти с различни заболявания или на семействата им и др.). Те влияят също върху разпределението на ресурсите и върху цялата здравна система. Немалко влияние в системата имат и групите за "лоби" натиск, които по неформални канали действат на различни равнища.

ФАКТОРИ, ФУНКЦИИ И ОРГАНИЗАЦИОННИ ПРИНЦИПИ НА ЗДРАВНАТА СЛУЖБА

Факторите за развитието на здравната служба във всяка една страна условно могат да се разделят в **две основни групи**:

I. Медицински фактори:

- * ниво и тенденции на общественото здраве;

- * развитие на медицинската наука;
- * развитие на медицинското образование;
- * медицински традиции и др.

II. Немедицински фактори:

- * здравна и социална политика на страната;
- * ниво на икономическо развитие;
- * климато-географски особености;
- * национални традиции и др.

От тази условна класификация следва, че един от най-важните фактори, определящи развитието на здравната служба е **общественото здраве**. Нивото и динамиката на общата заболяемост и болестност, общата и детска смъртност, промените в честотата на отделните заболявания и в структурата на заболяемостта и смъртността, определят и променят динамично здравните потребности на населението и изискват съответни промени във вида и броя на изгражданите здравни заведения, в мощността и структурата на легловия фонд, в увеличаване или намаляване на броя на специалистите от определен профил и т.н.

Здравната потребност като понятие включва потребността от определена степен на здраве и потребността от определена дейност за неговото осигуряване. Най-общо **здравните потребности биват осъзнати и неосъзнати**.

Осъзнатите потребности принуждават индивида да се обръща за медицинска помощ в здравните заведения, поради което тези потребности са известни на здравните заведения и се имат предвид в организацията на тяхната дейност.

Неосъзнатата, но обективно съществуваща липса на нещо, което е потребно на индивида от гледна точка на определени нормативни системи и изисквания, и което се установява от други лица (експерти), се нарича **нужда**. В светлината на подобна концепция осъзнатите здравни потребности би трябвало да се разглеждат като здравни потребности в точния смисъл на думата, а неосъзнатите - като здравни нужди. В медицинската практика, обаче, такова деление не се прави и двете понятия често се употребяват като равнозначни.

Изключително важен етап в задоволяването на здравните потребности на населението е разкриването на техния характер, обем и структура. Сложността на проблема за определянето на здравните потребности произлиза не само от трудностите в намирането на точни, стандартни и обективни критерии, които лекарят би могъл да използва за оценка на здравето на индивида, но и от критериите, по които самият индивид оценява своето собствено здраве. Субективната оценка на индивида е резултат от сложно взаимодействие между елементите на субстанциалната и релационната същност на личността. Всичко това в крайна сметка формира съответно поведение на индивида, с което

до голяма степен може да се обясни значителният “клиничен айсберг” (скрита заболяемост).

ЗДРАВНА ПОМОЩ И МЕДИЦИНСКА ПОМОЩ

Здравната помощ се определя като “множество услуги, оказвани на индивидите, семействата или общностите от представителите на здравните институции или професии за целите на промоцията, поддържането, проследяването и възстановяването на здравето” (Last, 1988).

Следователно, могат да се разграничат **четири степени на здравна помощ**:

- укрепване на здравето;
- опазване на здравето;
- лечение;
- рехабилитация (възстановяване).

Първите две степени практически се обединяват от профилактиката, но трябва винаги да се държи сметка за нейните две цели: предотвратяване на заболяванията (опазване на здравето) и укрепване на здравето (промоция на здравето). Здравните услуги се обезпечават с персонал, организират, ръководят и финансират по най-различен начин в отделните страни, но общото е именно това, че хората “са обслужвани”, т.е. диагностицирани, подпомагани, лекувани, възпитавани и рехабилитирани от здравен персонал (WHO, 1975).

Здравната помощ е по-широко понятие и не е еднакво с “медицинска помощ”. **Медицинската помощ** означава терапевтична дейност, провеждана от или под контрола на лекар и обхваща широк спектър услуги - от помощ в дома на пациента до болнична помощ.

Според критериите на СЗО здравната помощ трябва да удовлетворява следните характеристики:

- **Уместност** (релевантност), т.е. дали услугата е необходима въобще във връзка с основните човешки нужди, приоритети и политики;
- **Всеобхватност**, т.е. дали е налице оптимално съчетание на профилактични, лечебни и промотивни услуги;
- **Адекватност**, т.е. дали услугата е пропорционална на потребностите;
- **Наличност**, т.е. съотношението между населението на дадена административна единица и условията за здравно обслужване (напр. население на 1 здравен център, съотношение лекари/население);
- **Достъпност** – това може да бъде географска достъпност, икономическа достъпност или културална достъпност;
- **Достъпност** от гледна точка на цената, т.е. цената на здравната помощ трябва да бъде в рамките на възможностите на индивида и държавата;
- **Осъществимост**, т.е. операциона ефективност на някои процедури, техническа обезпеченост, работна сила и материални ресурси.

Здравните услуги обикновено се организират на три нива, като всяко ниво се подкрепя от определено по-високо ниво, към което пациентът може да бъде препратен. Това съответства на пирамидалния строеж, който се явява основен принцип за изграждане на здравната служба във всяка страна.

Първична здравна помощ. Тя представлява първото ниво на контакт между индивида и здравната система, където се предоставят “основни” здравни грижи. На това ниво е възможно справяне с болшинството преобладаващи здравни оплаквания и проблеми. То е най-близко до хората. Здравните услуги тук се предоставят от индивидуални и групови практики за първична помощ, от здравни центрове и с активната подкрепа на общността.

Вторична здравна помощ. Това е нивото, към което се препращат пациенти с по-сложни проблеми, решаването на които изисква специализирани лечебни услуги. Тази помощ се предоставя от общинските диагностично-консултативни центрове и от районните болници.

Третична здравна помощ. Това ниво предлага суперспециализирана помощ, която се обезпечават от здравните институции на регионално (областно) и на централно (национално) ниво. Тези институции предоставят също така възможности за придобиване на умения за планиране, управление и обучение на специализирания персонал. Третичното ниво на здравна помощ подкрепя и допълва дейностите, провеждани на нивото на първичната здравна помощ.

Според степента на сложност здравната помощ може да бъде:

- * самопомощ;
- * долекарска помощ (оказвана от самостоятелно работещи специалисти по здравни грижи);
- * основна лекарска помощ (обща медицинска практика);
- * специализирана лекарска помощ;
- * високоспециализирана лекарска помощ.

Според срочността, с която се оказва медицинската помощ, тя е:

- * спешна;
- * неотложна;
- * редовна (планова).

На практика здравното обслужване има три добре оформени направления: **лечебно, профилактично и медико-социално**, представени в три обособени клона на здравната служба. Основна тенденция в развитието на здравната служба е обединяването на тези три клона и създаването на единни комплексни здравни служби, чийто израз е диспансерният метод.

Здравната служба изпълнява разнообразни функции:

- профилактични,
- диагностични,
- лечебни,
- рехабилитационни,
- медико-образователни и възпитателни,
- медико-социални, научно-изследователски,
- организационно-методични и др.

Съвременната здравна служба се изгражда на основата на следните **организационни принципи:**

- 1. Единство и комплексност на здравната служба и нейните подразделения;**
- 2. Регионален принцип и децентрализация;**
- 3. Пирамиден строеж на здравната служба;**
- 4. Окрупняване на здравните заведения;**
- 5. Създаване на многопрофилни здравни заведения за оказване на комплексна здравна помощ.**

Отчитайки бързо нарастващите разходи за здравно обслужване във всички страни, СЗО препоръчва да се обърща особено внимание на **децентрализацията и регионализацията на здравната служба**, което позволява да се доближи основната медицинска помощ до местоживеенето и местоработата на населението и да се повишава нейната ефективност.

Под **регион** се разбира **основна териториална единица, в рамките на която се постига пълно задоволяване на здравните нужди на населението с изключение на някои най-специализирани медицински дейности, които се централизират на по-високо или национално ниво.**

СЗО препоръчва следните **норми за териториална децентрализация:**

1. Участъци или райони с население от 2 000 до 30 000 души, които трябва да имат пълен комплект заведения за първична здравна помощ;
2. Области с население от 200 000 до 500 000 души, които да имат пълен комплект от "вторични" специализирани здравни заведения;
3. За всеки 1-2 милиона население трябва да има многопрофилно болнично заведение от "третичен" тип, осигуряващо високоспециализирана помощ при използване на най-модерни технологии.

По такъв начин се създава възможност за **ешелониране на здравната помощ**, т.е. всеки пациент при нужда има възможност да премине през отделните етапи (ешелони) на здравно обслужване и на всеки следващ етап да получи по-квалифицирана и спе-

циализирана здравна помощ. Принципът за регионализация на здравната помощ предполага изграждане на съответна структура на здравната служба на основата на т.н. пирамидален строеж. Това означава, че здравните органи и здравните заведения трябва да се създават на няколко равнища (местно, районно, републиканско), като на всяко следващо ниво се обезпечават възможности за получаване на по-високо квалифицирана и тясно специализирана здравна помощ.

Пирамидалният строеж на здравната служба предполага, че най-голям брой здравни заведения се създават за оказване на първична медицинска помощ - долекарска и основна лекарска. На следващия етаж на пирамидата се нареждат здравните заведения за квалифицирана медицинска помощ, след това - за специализирана, тясно специализирана и на върха на пирамидата - за суперспециализирана медицинска помощ. Рационалното използване на възможностите на здравната служба предполага задоволяване на основните здравни потребности на най-долните етажи на пирамидата и активно насочване на пациенти към по-горните нива, само ако здравните проблеми налагат специализирана и тясноспециализирана помощ, което може да бъде преценено от лекаря в условията на първичната здравна помощ в сътрудничество с пациента. Такова движение на пациентите по етажите на пирамидалната структура на здравната служба би довело и до много по-ефективно използване на лекарския труд, апаратура, леглова база и т.н., което в крайна сметка способства за намаляване разходите за медицинското обслужване, тъй като стойността на лечението нараства към върха на пирамидата.

Както сочат резултатите от редица наблюдения и заключенията на експертите на СЗО, **основен проблем за всички развити страни** днес е **несъответствието между пирамидалния строеж на здравната служба и търсенето на здравна помощ от населението, заключаващо се в заобикаляне на първото и второто ниво на оказване на здравна помощ и обръщане на пациентите към специализираните и сверх специализирани здравни заведения, които често осъществяват грижи, които са елемент от първичната здравна помощ.** Това се явява нерационално и икономически неефективно, както за самата здравна служба, така и за самите пациенти.

Най-правилният път за преодоляване на това противоречие е в укрепване и подобряване на нивото на първичната здравна помощ. В някои страни са въведени механизми за контролиране на необоснованите обръщания на пациентите към заведенията за вторична и третична помощ – напр., застрахователните фондове не възстановяват направените разходи на пациентите, ако те не са били насочени от общопрактикуващия/семеен лекар към тези звена.

ЗДРАВНА ПОЛИТИКА

Изхождайки от разбирането на термина “политика” като мултидисциплинарна област на познание и провеждане на определена последователност от действия за постигане на дадена цел, **здравната политика** следва да се разглежда като **знания и практика за**

осъществяване на последователност от действия за подобряване (опазване, укрепване, възстановяване) на здравето.

С понятието **“здравна политика”** се означава **системата от дългосрочни политически решения, които дадена страна приема в областта на опазване здравето на населението.**

Най-всеобхватно е определението на понятието “здравна политика” в доклада на Института на медицина на САЩ (1990) според което: **“здравната политика е средство, прилагано с цел да се предизвикат организирани усилия за привличане на обществен интерес към проблемите на здравето, за предотвратяване на болестите, възстановяване и укрепване на здравето чрез прилагане на научни знания и подходящи технологии”** (цитат по М.Попов, 1997).

От това определение следва, че **обект на здравната политика са обществените процеси, които оказват влияние и от които зависи здравето, а предмет на здравната политика са подходите за привличане на обществен интерес към здравето, начините за тяхното прилагане и оценката на резултатите от него.**

В зависимост от обхвата могат да се използват термини като национална здравна политика, регионална здравна политика, локална здравна политика и т.н.

Здравната политика се определя като система от дългосрочни решения в здравеопазването, като официална директива за дейност, като официално утвърдена посока за развитие на здравната система в цялост или на отделни нейни елементи. Поради това твърде често се използва терминът **“обществена здравна политика”**, тъй като приемливостта на определени здравно-политически решения трябва да се оценява от гледна точка на обществените цели, потребности и интереси.

Структурата на здравната политика включва две основни части:

➤ **Дескриптивна част** (описателна, аналитична, обосноваваща), която съдържа анализ на здравните детерминанти, анализ на здравните потребности и определяне на целите и приоритетите на здравната система;

➤ **Прескриптивна част** (директивна, приложна, интервенираща), която съдържа организационни модели за медицинска помощ, за промоция на здравето и осигуряване на подкрепа за тези модели (обществена и политическа подкрепа, междусекторно сътрудничество и др.).

Здравната политика може да се разглежда като **система от цели, елементи и връзки между елементите** (М.Попов, 1997).

Целите на здравната политика могат да бъдат разгледани в два разреза:

- **общополитически цели** - здравната политика се формира и развива под влияние на определени общополитически възгледи, тенденции и процеси;
- **специфични (собствени) цели**, чрез които се стимулират усилията и възможностите на обществото в интерес на неговото здраве.

Целите на здравната политика имат определена йерархия. Тези, за които се смята, че имат първостепенно значение, **представляват приоритетите на здравната политика**. Функционирането и развитието на всяка здравна система е немислимо без определяне на нейните здравно-политически приоритети, които могат да бъдат насочени към:

- значими здравни проблеми (напр. сърдечно-съдови заболявания);
- значими подсистеми на здравната система (напр. първична здравна помощ);
- конкретни групи от населението, изискващи повишено внимание и грижи от страна на здравната система (напр. деца до 5 г., стари хора и др.).

Главен критерий при определяне на приоритетите са здравните потребности на населението в тяхната динамика.

Елементите на здравната политика могат да се разграничат в две групи:

➤ **свързани със защита на правата на пациентите** (право на избор на изпълнител на медицинска помощ, право на информация, на равенство в достъпа до здравни грижи, справедливост в разпределението и използването на ресурсите и др.) и **правата на персонала в здравните заведения** (справедливо заплащане на труда, професионален ръст и кариера и др.);

➤ **непосредствено свързани с обекта и предмета на здравната политика** (здравните потребности на населението, интересите на обществото, ресурсите на здравеопазването и др.).

Връзките в системата на здравната политика осигуряват взаимодействието между нейните елементи и цели (**вътрешни връзки**), както и взаимодействието с други отраслови политики (**външни връзки**).

Формирането на здравната политика се основава на определени **източници**, от които тя черпи своето концептуално и предметно съдържание. В. Борисов (1998) говори за **триада на здравната политика**, определяна от:

- **здравните потребности на населението,**
- **здравните ресурси и**
- **ценностната система на обществото.**

Посочената **триада** характеризира **вътрешните източници на здравната политика**, но върху нея оказват съществено влияние и **външни източници**, каквито са здравно-политическите концепции и разработки на СЗО и на други международни организации, научни асоциации, професионални организации и др.

Основата на съвременната здравна политика в отделните страни се определя в значителна степен от глобалната и регионалните стратегии на СЗО “Здраве за всички през 21-ви век”. Целите на тези стратегии се явяват основни критерии за оценка на ефективността и тенденциите на здравната политика във всяка една страна.

Здравната политика е тясно свързана с понятията **здравна стратегия и здравен мениджмънт**.

Здравната стратегия (както и всяка друга стратегия) включва определянето на етапните и крайните цели, ресурсите и темповете за тяхното постигане, докато здравната политика е свързана с тактиката за постигането на тези цели.

Здравната стратегия трябва да отговори на въпросите: **какво искаме да постигнем, какви ресурси са необходими и къде да се съсредоточат, как да се разположат ресурсите във времето**.

За разлика от здравната политика, разработването на здравната стратегия представлява преди всичко интелектуална дейност (анализи, обобщаване, оценка, разработване на варианти), която намира приложение в здравно-политическите действия за мобилизиране на обществения интерес и усилия с оглед на поставените цели.

Здравният мениджмънт представлява конкретна реализация на здравната политика чрез специфични управленчески технологии, т.е. той е функция, чрез която трябва да се постигне ефективната работа на дадена система или процес съобразно стратегическите цели и здравно-политическите решения.

Здравният мениджмънт включва координацията, регулирането, насочването и контрола на цялата система чрез прилагане на различни управленски технологии и мотивиране на изпълнителите за постигане на най-добри резултати. Докато здравната политика е ориентирана към главните, кардиналните решения, то здравният мениджмънт е насочен предимно към ежедневната дейност на здравната служба.

Здравният мениджмънт е всъщност здравна политика в действие. Стратегическият мениджмънт, като раздел на мениджмънта, се приближава по съдържание до здравната стратегия и здравната политика, тъй като той се осъществява с оглед постигането на отдалечени (стратегически) цели. От друга страна, в практиката на здравната политика се управляват определени процеси, което изисква мениджърски подходи и технологии.

НИВА НА ЗДРАВНАТА ПОЛИТИКА И ЗДРАВНИ ОРГАНИ

Здравната администрация представлява йерархична мрежа от специфични организационно-управленчески звена на държавно, областно и общинско ниво, които вземат решения по прилагането на здравната стратегия и реализацията на здравната политика, насочвайки дейността на здравните институции към ефективно използване на кадровите и материални ресурси. Всяка страна изгражда своя специфична структура на здравни органи. Като правило здравните органи съответстват на административните равнища на управление на съответната страна и на възприетата система на здравно обслужване на населението. Освен това здравните органи координират дейността си и във вертикално направление.

У нас според действащото административно-териториално устройство съществуват три равнища на управление - **национално, областно и общинско**. Здравните органи са

изградени също на три нива, но вместо областно между общинското и националното ниво са създадени здравни органи на регионално ниво – Регионални здравни инспекции (РЗИ).

На общодържавно равнище при формирането на здравната политика определена роля имат законодателната и изпълнителната власт. Законодателната власт се реализира чрез Народното събрание, което приема, изменя, допълва или отменя законите, върху които се изгражда здравната политика. Особено важна е ролята на Парламентарната комисия по здравеопазване, която обсъжда и внася за разглеждане в Парламента всички законодателни актове в областта на здравеопазването.

На ниво Министерски съвет разработването и осъществяването на здравната политика се реализира от **Министерството на здравеопазването**. То е координатор на всички дейности в областта на здравеопазването, както и на работата на ведомствените здравни служби към министерствата на отбраната, на вътрешните работи, на транспорта и на правосъдието. То работи в тясно сътрудничество с редица други министерства (на околната среда, образованието и науката, земеделието, териториалното развитие и благоустройство и др.) и неправителствени организации.

Основна функция на Министерството на здравеопазването е формирането и актуализирането на здравната стратегия и здравната политика на страната, разработването на правила за поведението на цялата здравна система и координация и контрол на здравните дейности.

На второто ниво функциите на здравни органи се поемат от 28-те **Регионални здравни инспекции (РЗИ)**, създадени през 2011 г. след обединяване на двете предходни структури РЦЗ и РИОКОЗ. РЗИ са органи на Министерството на здравеопазването, осъществяващи децентрализирано оперативно управление. Директорите на РЗИ се назначават от Министъра на здравеопазването.

Подробна информация за функциите и задачите на Министерство на здравеопазването и РЗИ е представена в **глава 1 на Закона за здравето**.

На ниво на общините здравната политика се определя от общинските съвети, а управленческите функции се поемат от общински здравни администрации, в които работят различен брой здравни специалисти в зависимост от големината на общината. Здравната политика на общинско равнище има особено важно значение, тъй като съгласно Закона за местното самоуправление "общината е основна административно-териториална единица, в която се осъществява местното самоуправление". Общината е юридическо лице с право на собственост на обектите за здравно обслужване на нейната територия (с изключение на тези от национално значение). Проблемите на здравеопазването в общините се обсъждат в комисии по здравеопазването към общинските съвети.

Функциите на общините в областта на здравната политика са следните:

* разработване на стратегия за решаване на общинските и междуобщинските здравни проблеми;

- * планиране и формулиране на здравната политика в съответствие с потребностите и възможностите на общината;
- * инвестиционна дейност по отношение на здравни и екологични обекти и инфраструктура от здравно значение;
- * подготовка на разпоредителни актове за регулиране на здравното обслужване в общината;
- * координиране на общинската здравна политика с други общини и неправителствени организации;
- * въвеждане на договорни механизми в отношенията между общинската власт и здравните заведения в общината и извън нея за осигуряване на медицинска помощ за жителите на общината.

На ниво на здравното заведение здравната политика се осъществява от бордове на директорите като основен орган на управление, от изпълнителен директор и неговите консултативни органи (медицински съвет, лечебно-консултативна комисия и др.). Локалната стратегия и политика на здравното заведение има особено важно значение в условията на пазарни отношения, когато финансирането на здравното заведение е в зависимост от извършваните дейности и количеството и качеството на оказваната помощ.

Стратегията и политиката на здравното заведение, независимо от неговата собственост, следва да бъде съобразена с потребностите и интересите на потребителите на неговата дейност, да се опира на местната здравна проблематика и потребности. Локалната здравна политика трябва да търси подкрепа както в органите на местното самоуправление, така и в неправителствени структури и организации и в професионално-съсловните организации на здравните специалисти.